

Mater dolorosa

Letterlijk betekent dat: moeder van Smarten. Smart-*en*. In meervoud. In zeevovoud. Die worden volgens de traditie als volgt opgesomd:

1. De profetie van Simeon als Maria en Jozef hun kind Jezus op zijn veertigste levensdag opdragen in de tempel. Simeon zegt dan dat Jezus een zware weg te wachten staat. Moeder Maria verstaat die woorden en bewaart ze in haar hart.
2. Maria en Jozef moeten vluchten naar Egypte, om Jezus' leven veilig te stellen voor de afschuwelijke jaloezie van Koning Herodes die alle jongetjes van Bethlehem laat ombrengen., omdat hem gezegd is door de Wijzen uit het Oosten dat er in Judea een nieuw Koningskind geboren is.
3. Maria en Jozef maken zich doodongerust als de twaalfjarige Jezus zoekraakt in de tempel. Jezus laat zich leergierig onderwijzen door de Rabbi's in de tempel. Gelukkig vinden de ongeruste ouders hun kind daar terug.
4. Maria ontmoet Jezus, als Hij met het loodzware kruis de weg maakt naar Golgotha, waar Hij zal sterven. Deze ontmoeting is één van de 14 kruiswegstaties.
5. Maria staat onder het kruis, waaraan haar zoon is gestorven. Hier is het beroemde lied 'Stabat Mater Dolorosa' uit voortgekomen, dat in vele varianten is gecomponeerd.
6. Maria omhelst het gestorven lichaam van haar zoon, nadat het van het kruis is afgenomen. Het beroemde beeld hierbij is de 'piëta', waarbij Maria de dode Jezus in haar armen draagt.
7. Maria is aanwezig bij de begrafenis van haar zoon.

'*Onze Lieve Vrouwe van Smarten*' wordt Maria ook genoemd, zij die zoveel verdriet en leed had om haar kind en alles wat hem werd aangedaan.

Ik ken ze, vrouwen en mannen van smarten, generatiegenoten van me. Ouders die zich heel veel zorgen maken om hun kinderen en hun toekomst. Ouders die hun kind niet kunnen vinden, omdat het spoorloos is, of omdat het geen contact meer wil met thuis. Radeloosheid en intens verdriet dat ouders vervult. Soms met de handen in het haar om het 'hoe nu verder?'

En ik ken ook vrouwen en mannen die hun kind verloren aan de dood. Door een ongeneeslijke ziekte, of door een ongeluk, of door suïcide. Ik ken een moeder van smarten, wier zoon vorige week om het leven kwam bij een verkeersongeluk. Ik zie haar tranen, haar geschokte blik. Het kind dat zij gedragen heeft in haar eigen schoot, het is er plotseling niet meer. Wat een ontreddering! En ik zie een moeder van smarten, die precies een jaar na het overlijden van haar dochter aanwezig is bij de urnbijzetting op het Gedenkpark. Hoe zielsbedroefd is ze. Dat je dát nog mee moet maken op je hoge leeftijd.

In mijn eigen Protestantse traditie is Maria een beetje 'achter de schermen' geraakt, want we hebben niet zoveel met heiligen. Maar Maria als moeder, daar zit zeker een aanknopingspunt met zoveel ervaringen die moeders en vaders meemaken. In allerlei soorten van smart die ouders om hun kinderen hebben, kunnen zij zich identificeren met Maria's zielswonden. Niet zozeer als heilige, wat mij betreft, maar als mede-moeder, mede-ouder met een gebroken hart.

ds. Johan Meijer